

HRANICE MEZI SPOLKOVOU A PODNIKATELSKOU ČINNOSTÍ

KATEŘINA RONOVSÁ / BOHUMIL HAVEL

DESET LET „NOVÉHO“ SPOLKOVÉHO PRÁVA

21. KVĚTNA 2024, HRZÁNSKÝ PALÁC

SPOLEK A JEHO (STATUTÁRNÍ) ÚČEL A ZÁJEM ČLENŮ (BENEFICENTŮ) SPOLKU

- PODSTATA SPOLKU (SAMOSPRÁVA, DOBROVOLNOST)
- SPOLEČNÝ ZÁJEM ZAKLADATELŮ A POVAHA JEJICH POZICE PO VZNIKU SPOLKU
 - SPOLEČNÝ CÍL
 - OSOBNÍ ČLENSTVÍ S MODIFIKACEMI
- VZTAH ZÁJMŮ ZAKLADATELŮ K ÚČELU SPOLKU
 - SPOLEK JAKO SAMOSTATNÝ SUBJEKT SE ZÁSADNĚ NEZÁVISLÝM ŘÍZENÍM (SPOJENÍ ORGÁNŮ)
- REALIZACE ÚČELU ČINNOSTÍ – ODLIŠNÉ KATEGORIE
- *NON-DISTRIBUTING CONSTRAIN* PRINCIP VS DISTRIBUCE UŽITKU (REALIZACE ÚČELU)

REALIZACE ÚČELU ČINNOSTÍ SPOLKU

- § 217 OZ

(1) **HLAVNÍ ČINNOSTÍ** SPOLKU MŮŽE BÝT JEN USPOKOJOVÁNÍ A OCHRANA TĚCH ZÁJMŮ, K JEJICHŽ NAPLŇOVÁNÍ JE SPOLEK ZALOŽEN. **PODNIKÁNÍ NEBO JINÁ VÝDĚLEČNÁ ČINNOST** HLAVNÍ ČINNOSTÍ SPOLKU BÝT NEMŮŽE.

(2) VEDLE HLAVNÍ ČINNOSTI MŮŽE SPOLEK VYVÍJET TÉŽ **VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKOU ČINNOST** SPOČÍVAJÍCÍ V PODNIKÁNÍ NEBO JINÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI, JE-LI JEJÍ ÚČEL V PODPOŘE HLAVNÍ ČINNOSTI NEBO V HOSPODÁRNÉM VYUŽITÍ SPOLKOVÉHO MAJETKU.

(3) ZISK Z ČINNOSTI SPOLKU LZE POUŽÍT POUZE PRO SPOLKOVOU ČINNOST VČETNĚ SPRÁVY SPOLKU.

- HLAVNÍ ČINNOST VS VEDLEJŠÍ ČINNOSTI VS PŘÍLEŽITOSTNÁ ČINNOST
- SPRÁVA VLASTNÍHO MAJETKU (MJ. HOSPODÁRNÉ VYUŽITÍ SPOLKOVÉHO MAJETKU)
- **PODNIKÁNÍ** SPOLKU – DOSAHOVÁNÍ ZISKU (ZISK VS UŽITEK)
 - SPOLEK MŮŽE V RÁMCI SVÉ HLAVNÍ ČINNOSTI VYVÍJET I PŘÍLEŽITOSTNOU VÝDĚLEČNOU ČINNOST. TAKOVOU ČINNOST PŘITOM NELZE ZAMĚŇOVAT S VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKOU ČINNOSTÍ DLE § 217 ODS. 2. NOZ. (VÝKLADOVÉ STANOVISKO Č. 8 EXPERTNÍ SKUPINY KOMISE PRO APLIKACI NOVÉ CIVILNÍ LEGISLATIVY PŘI MINISTERSTVU SPRÁVEDLNOSTI ZE DNE 7. 6. 2013)

INTERPRETAČNÍ DŮSLEDKY

- CO JE A CO NENÍ PODNIKATELSKÁ ČINNOST?
- MOHOU NEPODNIKATELÉ PROVOZOVAT PODNIKATELSKOU ČINNOST?
- JE SPRÁVA (VLASTNÍHO) MAJETKU PODNIKÁNÍM?
- JE PRONÁJEM NEMOVITOSTI (DOMU, POZEMKU) PODNIKÁNÍM?
- JE INVESTOVÁNÍ MAJETKU PODNIKÁNÍM?
- JE SPRÁVA INVESTIČNÍHO PORTFOLIA PODNIKÁNÍM?

JUDIKATURNÍ POHLED

VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST SPOLKU

- **VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKOU ČINNOSTÍ JE PODNIKÁNÍ NEBO JINÁ VÝDĚLEČNÁ ČINNOST;** ŽIVNOSTENSKÉHO ČI JINÉHO OPRÁVNĚNÍ JE NA TAKOVOU ČINNOST TŘEBA, JESTLIŽE TAK STANOVÍ ZÁKON. CÍLEM VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI JE **DOSAŽENÍ ZISKU**. V PŘÍPADĚ PODNIKÁNÍ ČI JINÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI ZA ÚČELEM DOSAŽENÍ ZISKU JE SPOLEK PODROBEN STEJNÉMU PODNIKATELSKÉMU REŽIMU VČETNĚ REŽIMU VEŘEJNOPRÁVNÍHO JAKO KTERÝKOLIV JINÝ PODNIKATEL. MÁ-LI JÍT O ČINNOST PŘEDSTAVUJÍCÍ VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKOU ČINNOST SPOLKU, PAK TO MUSÍ MÍT ODRAZ V JEHO STANOVÁCH.
- *PODNIKÁNÍ NEBO JINOU VÝDĚLEČNOU ČINNOST S CÍLEM ZISKU MŮŽE SPOLEK VYVÍJET POUZE V RÁMCÍ VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI VE SMYSLU § 217 ODS. 2 OBČZ. TO VŠAK NEBRÁNÍ TOMU, ABY SPOLEK VYVÍJEL PŘÍLEŽITOSTNOU VÝDĚLEČNOU ČINNOST V RÁMCÍ HLAVNÍ ČINNOSTI, POKUD JSOU SPLNĚNY SOUČASNĚ DVĚ PODMÍNKY: 1/ TATO ČINNOST JE PROSTŘEDKEM K DOSAHOVÁNÍ ÚČELU SPOLKU (K JEHOŽ NAPLNĚNÍ BYL ZALOŽEN) A 2/ TATO ČINNOST NEDOSAHUJE TAKOVÉ ÚROVNĚ, ABY JÍ BYLO MOŽNÉ POVAŽOVAT ZA ČINNOST „SROVNATELNOU S PODNIKÁNÍM“, TEDY ZA SOUSTAVNOU ČINNOST PROVOZOVANOU ZA ÚČELEM DOSAŽENÍ ZISKU. TAKOVOU PŘÍLEŽITOSTNOU ČINNOST PŘITOM NELZE ZAMĚŇOVAT S VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKOU ČINNOSTÍ DLE § 217 ODS. 2 OBČZ, PROVÁDĚNOU ZA ÚČELEM DOSAŽENÍ ZISKU.*
- NAVRHOVANÉ ČINNOSTI NEJSOU VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKOU ČINNOSTÍ, A PROTO SE DO SPOLKOVÉHO REJSTŘÍKU NEZAPISUJÍ (§ 29 ODS. 1 VEŘREJ).
- **(USNESENÍ VRCHNÍHO SOUDU V PRAZE ZE DNE 26. 5. 2020, SP. ZN. 14 CMO 122/2020)**

„JINÁ VÝDĚLEČNÁ ČINNOST“ A „VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST“

- SPOLEK MŮŽE PODNIKAT ČI VYVÍJET **JINOU VÝDĚLEČNOU ČINNOST** NEŽ JE PODNIKÁNÍ TOLIKO JAKO VEDLEJŠÍ ČINNOST A TA MUSÍ BUĎTO SLOUŽIT K HOSPODÁRNÉMU VYUŽITÍ SPOLKOVÉHO MAJETKU NEBO K PODPOŘE HLAVNÍ ČINNOSTI ČI MOHOU BÝT KUMULATIVNĚ DÁNY OBĚ TYTO PODMÍNKY. NESPLŇUJE-LI URČITÁ ČINNOST ZÁKONNÉ PODMÍNKY § 420 ODS. 1 OBČZ, NENÍ PODNIKÁNÍM, I TAKOVÁ ČINNOST VŠAK MŮŽE BÝT VÝDĚLEČNOU ČINNOSTÍ. PODNIKATELSKÉ OPRÁVNĚNÍ NA ČINNOST PŘEDMĚTU PODNIKÁNÍ NEBO ČINNOST JSOUCÍ JINOU VÝDĚLEČNOU ČINNOSTÍ SPOLKU JE TŘEBA JEN STANOVÍ-LI TAK ZÁKON. CHARAKTER KAŽDÉ JEDNOTLIVÉ ČINNOSTI VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI SPOLKU JE DÁN JEJÍM VYMEZENÍM VE STANOVÁCH. (**USNESENÍ VRCHNÍHO SOUDU V PRAZE 7 CMO 393/2016**)
- **VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST** (MAJÍCÍ POVAHU PODNIKÁNÍ) MUSÍ BÝT VE STANOVÁCH SPOLKU JEDNOZNAČNĚ VYMEZENA TAK, ABY BYLO MOŽNÉ POSOUDIT JEJÍ SOULAD SE ZÁKONEM, ZEJMÉNA S § 217 ODS. 2 OZ. ABSENCE TOHOTO VYMEZENÍ VEDE K ZÁVĚRU, ŽE STANOVY NEJSOU DOSTATEČNÝM PODKLADEM PRO ZÁPIS TÉTO VEDLEJŠÍ HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI SPOLKU DO SPOLKOVÉHO REJSTŘÍKU VE SMYSLU § 90 ODS. 1 VEŘREJ. (**USNESENÍ VRCHNÍHO SOUDU V PRAZE 8 CMO 396/2015**)

JUDIKATURA NSS (DAŇOVÁ)

- 1. POKUD ORGANIZACE, KTERÁ JE FORMÁLNĚ ZAPSANÝM SPOLKEM, VE SKUTEČNOSTI JAKO HLAVNÍ ČINNOST VYKONÁVÁ VÝDĚLEČNOU ČINNOST V PODOBĚ POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY PŘIPOJENÍ K INTERNETU ZA PRAVIDELNOU MĚSÍČNÍ ÚPLATU VYKAZOVANOU JAKO „ČLENSKÝ PŘÍSPĚVEK“, **PŘÍČEMŽ ZPŮSOB VÝKONU TÉTO ČINNOSTI JE OBDOBNÝ ČINNOSTI KOMERČNÍCH POSKYTOVATELŮ TÉŽE SLUŽBY NA TRHU**, UVEDENÁ ÚPLATA VE SKUTEČNOSTI **NENÍ ČLENSKÝM PŘÍSPĚVKEM** PŘIJATÝM SPOLKEM PODLE STANOV VE SMYSLU § 19 Odst. 1 písm. A) Bodu 2 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, **ALE ÚPLATOU ZA SLUŽBY**. PODOBNÁ ÚPLATA PROTO NEPŘEDSTAVUJE PŘÍJEM OSVOBOZENÝ OD DANĚ, NÝBRŽ PŘÍJEM PODLÉHAJÍCÍ DANI Z PŘÍJMŮ PODLE § 18 Odst. 1 Téhož Zákona.” (62 Af 3/2020-122)
- 2. ZALOŽÍ-LI OSOBY, MEZI NIMIŽ EXISTUJÍ ÚZKÉ PŘÍBUZENSKÉ VAZBY, SPOLEK ZA TÍM ÚČELEM, ABY PROSTŘEDNICTVÍM DARŮ VĚNOVANÝCH TOMUTO SPOLKU **FINANCOVALY SPORTOVNÍ, KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY SVÝCH DĚTÍ, JE NUTNO S OHLEDEM NA OKOLNOSTI PŘÍPADU VŽDY ZVÁŽIT, ZDA ODEČTENÍ HODNOTY TAKOVÉHO DARU OD ZÁKLADU DANĚ PODLE § 15 Odst. 8 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, NENÍ ZNEUŽITÍM PRÁVA.**
- O ZASTŘENÝ PRÁVNÍ ÚKON VE SMYSLU § 2 Odst. 7 Zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, SE NEJEDNÁ, POKUD ŽALOBCE NEČINIL SVÉ PRÁVNÍ ÚKONY NAOKO (NEPŘEDSTÍRAL JE) A NESNAŽIL SE JIMI ZASTŘÍT PRÁVNÍ ÚKONY JINÉ, ALE SVÝMI ÚKONY PRÁVA ZNEUŽIL. (1 AFS 107/2004-48 – VODA, ZEMĚ, VZDUCH)

POKRAČOVÁNÍ...

- 3. ZA DAŇOVOU OPTIMALIZACI NELZE POVAŽOVAT, POKUD STĚŽOVATEL ZAKRÝVAL POSKYTOVÁNÍ INTERNETU NA KOMERČNÍ BÁZI ZA ÚPLATU SPOLKOVOU ČINNOSTÍ, NEBOŤ TAKOVÝ POSTUP JIŽ JDE PROTI SMYSLU PRÁVNÍ ÚPRAVY.
- ZÁROVEŇ UVEDENÝ POSTUP STĚŽOVATELE NEODŮVODNĚNĚ ZVÝHODŇOVAL OPROTI KOMERČNÍM POSKYTOVATELŮM, PŘESTOŽE SE JEJICH ČINNOSTI FAKTICKY NELÍŠILY. STĚŽOVATELI NELZE UPÍRAT, ABY PŘI ZVOLENÉ PRÁVNÍ FORMĚ NADÁLE INTERNETOVÉ PŘIPOJENÍ POSKYTOVAL, POKUD TAK VŠAK HODLAL ČINIT ZA PŘÍMOU ÚPLATU, BYŤ FORMÁLNĚ NAZÝVANOU ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY, MUSEL SVOU ČINNOST ZDAŇOVAT STEJNÝM ZPŮSOBEM JAKO KOMERČNÍ POSKYTOVATELÉ STEJNÉ SLUŽBY. **ROZDÍLNÁ VÝŠE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ MATERIÁLNĚ STEJNÉ ČINNOSTI BY TOTIŽ VEDLA K POPŘENÍ ZÁSADY ROVNOSTI DLE § 6 ODS. 1 DŘ. (6 AFS 92/2022-51)**

SNAHA O HLEDÁNÍ „SCHŮDNÉ“ CESTY: KS V BRNĚ

(62 AF 3/2020-122)

- SOUD UVEDL, ŽE SDRUŽOVÁNÍ MŮŽE VÉST K ZÍSKÁNÍ VÝHOD, JEŽ JSOU S ČLENSTVÍM SPOJENY, A TO I PŘES TO, KRYJÍ-LI SE OBSAHOVĚ SE ZÍSKÁVÁNÍM PLNĚNÍ, JEŽ JE OBVYKLE POSKYTOVÁNO NA PODNIKATELSKÉM PRINCIPU, RESP. ŽE BY ZÍSKÁNÍ TAKOVÝCH VÝHOD BY MĚLO BÝT PRO ÚČELY DAŇOVÉ POKLÁDÁNO ZA BĚŽNÉ PLNĚNÍ ZÍSKÁVANÉ NA PODNIKATELSKÉM PRINCIPU.
- UVEDL TÉŽ, ŽE K OPAČNÉMU VÝKLADU NENÍ ŽÁDNÉHO ZÁKONNÉHO ANI ROZUMNÉHO DŮVODU, NEBOŤ BY MOHL VÉST AŽ K VYPRÁZDNĚNÍ SDRUŽOVACÍHO PRÁVA.
- JE-LI SNAHA O - ZA AKTIVNÍHO PŘÍSTUPU ČLENŮ - VYŘEŠIT SITUACI, KTERÁ NEVYHOVUJE A DOJDE KE SDRUŽENÍ SIL A PROSTŘEDKŮ ZA ÚČELEM VYBUDOVÁNÍ CHTĚNÉ INFRASTRUKTURY A JEJÍ NÁSLEDNÉ VYUŽÍVÁNÍ, PAK PRÁVĚ TOTO BYLO ÚČELEM A SLOVY SOUDU „SMYSLEM TAKOVÉ SPOLKOVÉ ČINNOSTI“.
- PROTO NENÍ DŮVODEM NA NI POHLÍŽET JAKO NA POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB V RÁMCI PODNIKÁNÍ A ÚHRADU ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ PŘEKVALIFIKOVAT ZA PŘÍJEM Z PODNIKÁNÍ.
- POKUD BY TO TAK MĚL BÝT, MUSÍ BÝT PROKÁZÁNY ZVLÁŠTNÍ SKUTKOVÉ OKOLNOSTI!

„NEZISKOVÁ ORGANIZACE“ - SDEU C- 488/18

ZA „NEZISKOVOU ORGANIZACI“ VE SMYSLU ČL. 132 ODS. 1 PÍSM. M) SMĚRNICE EU O DPH LZE POVAŽOVAT POUZE ORGANIZACI, JEJÍŽ MAJETEK JE TRVALE ÚČELOVĚ VÁZÁN K USKUTEČŇOVÁNÍ JEJÍHO PŘEDMĚTU ČINNOSTI A NEMŮŽE BÝT PO ZÁNIKU TÉTO ORGANIZACE PŘEVEDEN NA JEJÍ ČLENY V ROZSAHU, V NĚMŽ TENTO MAJETEK PŘESAHUJE VKLADY DO ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU SPLACENÉ JEJÍMI ČLENY, JAKOŽ I TRŽNÍ HODNOTU JEJICH NEPENĚŽITÝCH VKLADŮ.

NA DRUHOU A TŘETÍ OTÁZKU JE TEDY TŘEBA ODPOVĚDĚT TAK, ŽE ČL. 132 ODS. 1 PÍSM. M) SMĚRNICE O DPH MUSÍ BÝT VYKLÁDÁN V TOM SMYSLU, ŽE POJEM „NEZISKOVÁ ORGANIZACE“ VE SMYSLU TOHOTO USTANOVENÍ PŘEDSTAVUJE AUTONOMNÍ POJEM UNIJNÍHO PRÁVA, KTERÝ VYŽADUJE, ABY TAKOVÁ ORGANIZACE V PŘÍPADĚ SVÉHO ZÁNIKU NEMOHLA ROZDĚLIT SVÝM ČLENŮM ZISK, KTERÉHO DOSÁHLA A KTERÝ PŘESAHUJE JIMI SPLACENÉ VKLADY DO ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU, JAKOŽ I TRŽNÍ HODNOTU JEJICH NEPENĚŽITÝCH VKLADŮ.

TEDY NEJDE JEN O DOSAŽENÍ ZISKU, ALE O JEHO ÚČELOVOU VÁZANOST - NE-ROZDĚLENÍ MEZI ČLENY

ZOBECNĚNÍ Z JUDIKATURY

MATERIÁLNÍ KRITÉRIA ČINNOSTI, KTERÁ JE TŘEBA ZKOUMAT

- NAKOLIK SPOLEK URČITOU ČINNOSTÍ SMĚŘUJE K DOSAŽENÍ ZISKU (VÝDĚLKU)
- JE MOŽNÉ PROVÉST SROVNÁNÍ, ZDA VÝŠE ÚPLATY/ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ JE SROVNATELNÁ S CENOVÝMI NABÍDKAMI JINÝCH POSKYTOVATELŮ V DANÉ LOKALITĚ (SOUTĚŽNÍ PRVEK)
- JE TŘEBA BRÁT V ÚVAHU VÝVOJ PODSTATY „PROPOJENÍ“ ČLENA A SPOLKU (A VĚDOMOST O OBSAHU ČINNOSTI)
- VŽDY BUDE PŘI KVALIFIKACI TŘEBA POSUZOVAT VZÁJEMNÝ (SPOLKOVÝ) POMĚR, NASTAVENÍ VZÁJEMNÝCH PRÁV A POVINNOSTÍ, KTERÉ MOHOU SPOČÍVAT NEJEN V PLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ, ALE NAPŘ. I POVINNOSTECH JINÉHO DRUHU (ÚDRŽBA ZAŘÍZENÍ VLASTNĚNÝCH SPOLKEM, ÚČAST NA JEHO ČINNOSTI, SCHŮZKÁCH BĚHEM ROKU ATD.).

DŮSLEDKY „PODNIKAJÍCÍCH“ SPOLKŮ

- POKUD JDE O ČINNOST, KTERÁ NAPLNÍ PARAMETRY § 420 OBČZ, KTEROU BY BYLO MOŽNÉ KVALIFIKOVAT JAKO PODNIKATELSKOU (PODLÉHAJÍCÍ VEŘEJNOPRÁVNÍ REGULACI)
- KONKRÉTNÍ PROJEVY:
 - SOUSTAVNOST (RESP. PLÁNOVANOST A DLOUHODOBOST AKTIVIT),
 - ÚPLATNOST A S NÍ SPOJENOU „SOUTĚŽ S OSTATNÍMI NA TRHU“ ZA SROVNATELNÝCH PODMÍNEK,
 - AKTIVNÍ MARKETINGOVÁ AKTIVITA (NABÍZENÍ SLUŽBY) VE VZTAHU K PŘEDEM BLÍŽE NEURČENÉMU OKRUHU OSOB,
 - POSKYTOVÁNÍ DALŠÍCH DOPLŇKOVÝCH SLUŽEB.

RIZIKA KOMERCIALIZACE SPOLKŮ

- SPOLEK JAKO PODNIKATEL – DŮSLEDKY PRO POSTAVENÍ SLABŠÍ STRANY, OCHRANA SPOTŘEBITELE, SOUTĚŽNÍ PRÁVO, DANĚ...
- POSUN VE VÝKLADU PRAVIDEL SPRÁVY SPOLKU
 - PÉČE ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE – POSUN VE STANDARDU
 - PRAVIDLO PODNIKATELSKÉHO ÚSUDKU – LIMITY RIZIKOVÝCH ROZHODOVÁNÍ
 - DŮRAZ NA ÚČEL SPOLKU A STANOVY

The background is a light gray gradient. It is decorated with numerous realistic water droplets of various sizes, some clustered in the top-left and bottom-right corners. A faint, circular logo is centered in the upper half of the image, featuring a stylized 'S' and 'P' and the text 'SPOLEČNOST PRO PRAHU' and 'STAVBA PRAHA' around a central emblem.

DĚKUJEME